

JORDI PUNTÍ

TOT MESSI
I MÉS

Edició ampliada i actualitzada

Empúries

narrativa

Jordi Puntí

Tot Messi i més

Exercicis d'estil

Editorial Empúries

Barcelona

Primera edició: març del 2023

© Jordi Puntí, 2018, 2023

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664 — 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Grup62
DIPÒSIT LEGAL: B.4.779-2023
ISBN: 978-84-18833-93-9

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix
una societat millor.

La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals
perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema
viu i en creixement.

A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa
d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos)
si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com
o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

TAULA

<i>Preàmbul d'escalfament</i>	II
El debut	25
Un nen	29
El tovalló de paper	33
Adjectius	37
Cristiano Ronaldo	41
Sacrifici	49
Abans i després	55
Els penals	61
Segle XXI	67
Diego Armando	77
Aerodinàmica	81
Maradona	87
Caminar	93
Ronaldinho	97
Lesions	103
No-ficció	109
Somriures i llàgrimes	115
Ficció	121
Tatuatges	127
Me'n recordo	133
Quatre mundials, o cinc	141

Diari de Qatar	151
Mortal	169
Immortal	183
<i>Agraiments</i>	189

EL DEBUT

Diguem-ho de seguida: Leo Messi va debutar en el primer equip del Barça amb una derrota intrascendent: 2-0 en un partit amistós contra el Porto, per celebrar la inauguració del seu nou estadi, *o estadio do Dragão*. Era el 16 de novembre de l'any 2003, un diumenge, i avui dia a molts portuguesos els agradaria que hagués marcat el primer gol de la història en aquell camp, però no. El seu debut va transcórrer amb la mateixa normalitat que regeix la vida de tots els futbolistes joves. Un dia et convoquen per a un amistós amb el primer equip, viatges amb els grans, te'ls mires amb timidesa i admiració, i llavors l'entrenador et fa sortir vint minuts al final del partit. Abans de jugar, aquesta oportunitat et sembla un regal dels déus; després et mortifiques recordant tot allò que hauries pogut fer i no t'ha sortit. En el cas de Messi va ser ben bé així: la nit abans no va dormir de nervis i l'endemà es lamentava d'una bona ocasió perduda per marcar. Fa poc, però, em vaig tornar a mirar el partit i, amb la perspectiva i la informació dels anys, és fàcil adonar-se que aquell noi baixet amb la samarreta que li anava baldera va animar lleugerament, sense estridències, una nit més aviat ensopida a Portugal, que ja de per si no és un país gaire animat. Fins al

punt que et preguntes què hauria passat si hagués jugat més estona, o fins i tot des del primer minut.

Com que la majoria de jugadors del primer equip eren amb les seleccions, aquella tarda Frank Rijkaard havia muntat una alineació circumstancial: el porter Jorquera, Oleguer, Márquez, Navarro, Gabri, Xavi i Luis Enrique eren els noms coneguts, la resta de jugadors venien de categories inferiors. A la segona part hi va haver el típic ball de canvis dels amistosos, perquè ha de jugar tothom, i finalment, al minut 74, es va produir el moment fundacional, l'alfa, el bateig d'or, l'Origen: Messi va donar els primers passos després de saltar al camp en substitució de Fernando Navarro. Duia el número 14 a l'esquena, tota una premonició cruyffista. Mentre s'encaminava cap a la zona del camp que l'entrenador li devia haver assignat, el comentarista de la televisió portuguesa va dir: «A Catalunya diuen que els recorda Maradona».

Ara aquesta afirmació ens sembla lògica i fins i tot té un punt previsible, però aleshores devia sonar molt arriscada. Messi tenia 16 anys, 4 mesos i 23 dies. Era el tercer jugador més jove a debutar en el primer equip, després d'Haruna Babangida —que Van Gaal va fer debutar amb 15 anys, 9 mesos i 11 dies— i després de la llegenda Paulino Alcántara, el gran davanter que va marcar tres gols en el seu debut, el febrer de 1912, quan comptava 15 anys, 4 mesos i 18 dies.

Aquestes xifres de rècord, una constant a la carrera de Messi, potser enterboleixen altres aspectes més reveladors d'aquell debut. Com si el passat s'entestés a jugar amb el present, l'entrenador del Porto d'aleshores era José Mourinho. Luis Enrique, futur entrenador,

aquell dia era el capità del Barça i jugava de davanter centre. Messi va situar-se de mitjapunta —o «de enganxe», com li agradava dir a ell— i al minut 80 va rebre una passada en profunditat de Luis Enrique que va estar a punt de convertir en gol. Uns minuts després, va robar una pilota al porter i ho tenia tot franc per marcar, però es va estimar més passar-la a un company i la jugada no va prosperar. Es pot dir que Messi va aprofitar al màxim aquells vint minuts i va estar molt participatiu, inquiet i perillós. L'endemà, la secció «Uno x uno», a la crònica del *Mundo Deportivo*, li donava tres estrelles, el qualificava de «tècnic» i deia: «Jugó de Ronaldinho. Tuvo dos goles en sus botas».

Aquell dia, junt amb Messi, van debutar uns quants joves més, promeses del Miniestadi que reclamaven una mica de protagonisme. Hi havia Oriol Riera, que va acabar marcant gols amb els Wanderers de Sydney, a Austràlia, i avui ja està retirat i fa d'entrenador. O Tiago Calvano, un brasiler que jugava amb el Barça B i després va passar per Alemanya, Suïssa, Austràlia i Estats Units. O Manel Expósito, un altre rodamon que també va anar a Austràlia i ara està retirat després d'haver jugat a la segona divisió belga. O Jordi Gómez, juvenil com Messi, que aviat va anar al futbol anglès i al búlgar, i es va retirar jugant amb l'Omonia Nicòsia, de Xipre. Tots ells ja passen dels trenta-cinc anys, han fet carreres força més discretes que la de Messi, però segur que recorden la tarda que van debutar amb el primer equip. «¿T'he parlat mai del dia que Messi i jo vam jugar per primer cop amb el Barça?», diuen, i saben que ja s'han guanyat l'atenció de qui els escolta durant els propers deu minuts.

UN NEN

Tots els futbolistes professionals van ser, abans que res, un nen amb una pilota. Un nen que vol xutar alguna cosa. A vegades no els cal ni un contrincant, n'hi ha prou amb una paret, una mena de porteria o les ganes de tocar pilota. La sort de Leo Messi és que tenia dos germans més grans —Rodrigo i Matías— i tres cosins amb qui feia partidets, allò que a l'Argentina en diuen «un picadito». Coincidien molts diumenges a casa de la seva àvia materna, Celia, i jugaven matí i tarda. Tots vivien al mateix barri de Rosario i tots, també, van anar fent el mateix recorregut: primer, de ben petits, jugaven al Club de Fútbol Grandoli, a tocar de casa seva, i després van passar a Newell's Old Boys.

A vegades, quan critiquen el rol de Messi a la selecció argentina, els aficionats més fonamentalistes li retreuen que el seu futbol no tingui un origen de carrer, de descampat on es juga o, com en diuen ells, «potrero», sinó «de villa», és a dir, d'asfalt i ciutat. És una apreciació equivocada. És veritat que Messi va trobar de seguida, als cinc anys, un club que li donava un ritme de joc més pausat, en partits de set contra set, però com tots els nens aprofitava qualsevol moment per jugar a futbol. Una de les seves professores recorda veure'l venir pel carrer, en di-

recció a l'escola, sempre amb la pilota als peus. Contra el prejudici envers el futbol de ciutat, hi ha els records de Jorge Valdano. Nascut a Las Parejas, una barriada de l'extraradi de Rosario, Valdano també va fer els primers passos com a jugador a Newell's, i en una entrevista definia així la seva infantesa futbolera: «Yo salía de mi casa y me encontraba con un campo de fútbol de mil kilómetros cuadrados: una llanura sólo interrumpida por alguna vaca y algún árbol, todo lo demás era campo de fútbol».

El món vist com un camp de futbol infinit: és una imatge de llibertat que ens esperona la imaginació. Quantes vegades no hem sentit històries de jugadors brasilers, colombians o argentins d'origen humil, que es van fer al carrer, a les platges, jugant descalços a la *favela*, amb una pilota mig desinflada o feta de draps. És una imatge llegendària, que ens agrada perquè apel·la a la nostra infantesa, a una nostàlgia del futbol sense la parafernàlia professional d'avui dia. Partidets de dos contra dos. Tres contra tres. Una porteria feta amb dos jerseis. Pot ser que, per contrast, allò que sobta més de Messi siguin els vídeos de quan començava. Com si tot ja estigués escrit abans. Pertany a una generació que ja va ser filmada en vídeo i no ens cal imaginar com jugava aquell nen, sinó que el veiem als cinc anys, a punt de fer-ne sis, en un camp de terra del seu barri, al Grandoli, i el que veiem ja és espectacular. El que ara explicaré us farà venir ganes d'anar a YouTube: Messi és el més nycris de l'equip, però ja porta el 10 a l'esquena. Potser és cosa del seu pare o potser és que té un entrenador que hi entén. Quan la pilota es posa en moviment, tots els nens la busquen, hi van al darrere, no hi ha gaire organització ni defensa, tots

volen xutar com sigui. Corren sense ritme i es paren quan es cansen. Tenen cinc anys, què voleu. Enmig d'ells, però, hi ha aquell altre nen que fa com ells i alhora és diferent, en sap, li surt bé. Busca la pilota i, quan l'agafa, ja no la deixa. Només el paren si li fan falta. Si no, corre, dribla, fa una sotana i xuta a gol. L'equip contrari centra del mig del camp: ell els pren la pilota i torna a fer una jugada de gol. Ho celebra una mica i va cap al seu camp amb una actitud concentrada. Tornem-hi.

És la prehistòria del Messi que coneixem. Hi ha pares que filmen les festes d'aniversari dels seus fills o les vacances a la platja, i n'hi ha d'altres que filmen els nens quan juguen a futbol. A mesura que Messi s'ha anat convertint en l'estrella que és ara, han sortit més i més records de la gent que el va conèixer aleshores. Com per exemple la família Méndez, de Lima, que guarden la primera samarreta que Messi va regalar mai com a futbolista. Era de Newell's, vermella i negra. El primer cop que sortia del seu país, Messi va anar al Perú per jugar el torneig internacional La Amistad i es va hostatjar a casa dels Méndez. La primera nit li van donar per sopar un pollastre a la brasa, massa especiat, i se li va posar malament. L'endemà semblava que no podria jugar, però a l'últim moment va beure una gasosa i es va recuperar. Són aquella mena de detalls que es recorden. Van guanyar el primer partit 10-0 i ell va fer vuit gols. A YouTube també hi ha imatges d'aquell campionat que al final Newell's va dominar. Han passat quatre anys des del principi i ara Messi ja en té nou. Continua sent el més baix de l'equip, però el joc ja s'ordena millor al seu voltant, i sempre és ell que crea

el desequilibri. Un defensa allunya una pilota bombejada. El nen Messi la baixa amb un control precís, regateja un defensa que en fa dos com ell i xuta a gol. La celebració ja és de jugador gran, els seus companys se li llancen a sobre i criden d'alegria, barregen «olé, olé, olé!» amb «Leo, Leo, Leo!».

L'arribada a Barcelona, als tretze anys, catapultarà totes aquestes sensacions. Una de les coses més fascinants de veure vídeos de quan juga amb els cadets del Barça, i després amb els juvenils, és que en molts aspectes ja era igual que ara. Com si hagués rebut tot el talent de naixença, com si traspassés el temps amb totes les qualitats intactes. Feia jugades, dríblings, xuts, posava el cos d'una manera i rematava com si ja fos el d'avui, i el veritable misteri és allò que no recullen els vídeos: aquell dia a Rosario en què va fer la primera *gambeta*, el primer xut, la primera celebració d'un gol.

Al vídeo del *potrero* de Grandoli, cada cop que el Messi de cinc anys marca un gol se senten unes veus que ho celebren cridant. Hi ha un moment en què avança pel camp, en un jugada molt vertical, i algú crida: «Demuestre, Leo, demuestre, demuestre...», mentre va esquivant contraris. Podria ser la veu de la seva àvia Celia. Ella era la que portava els seus nets a entrenar-se, i també és la que va convèncer l'entrenador perquè el fes jugar des de tan petit. Celia va ser la seva primera influència, i això que va morir quan Messi només tenia onze anys. Encara avui, cada cop que celebra un gol, ell alça la mirada i assenyala cap al cel en record de la seva àvia, i és com si aquest gest traspassés els anys, anés enrere en el temps i nosaltres veiem el mateix nen d'aleshores.